

AJU TRAUMAATILINE VEREVALUM ehk HEMATOOM

Aju traumaatiline hematoom on peatrauma tagajärjel ajukestade vahel või aju sees tekkiv verekogumik. Löögi, põrutuse vms tagajärjel liigub aju kinnises koljuõõnes kiirendatult edasi-tagasi ning põrkub vastu koljuseina, ajukestad ja veresooned rebenevad ning nende kestade vahele tekivad verevalandused ja moodustub hematoom. Aju paikneb koljusiseselt suletud keskkonnas ja hematoomi suur maht avaldab ajule survet ning takistab aju normaalset funktsioneerimist. Tavaliselt kaotab inimene teadvuse või on teadvus häiritud, pupillid ei reageeri või reageerivad loiult valgusele, tekivad hingamishäired, haige võib langeda koomasse.

Suur hematoom surub ajule ning võib põhjustada ajuturset ja koljusisese rõhu tõusu. Inimese elu päästmiseks tuleb hematoom võimalikult kiiresti eemaldada. Arstiabita jäämine võib lõppeda surmaga.

Uuringud:

- kompuutertomograafia – teostatakse võimalikult kiiresti, et täpsustada diagnoosi ja kahjustuse ulatust;
- vaatlus – jälgitakse, kas ja kuidas inimene hingab, kuidas reageerib kõnele ja puudutustele, hinnatakse silmade reaktsiooni valgusele ja väliseid trauma tundemärke;
- vereanalüüsid – teostatakse raskes seisundis patsiendile.

Ravi

Ajusisesed hematoomid nõuavad sageli kirurgilist eemaldamist. Operatsiooni käigus avatakse kolju ning eemaldatakse ohtlik verekogum. Kui operatsiooniga ei kaasne tüsistusi, siis haige seisund paraneb oluliselt, kuid tervenemiseks kulub siiski pikk aeg. Tervenemise kiiruse ja ulatuse määrab peamiselt aeg, mis jääb trauma ja operatsioon vahele – mida pikem on see periood, seda suurem tõenäosus on jääkkahjustuste tekkimiseks. Lõplikku paranemisastet saab hinnata alles paar aastat pärast traumat.

Sagedasemad traumajärgsed tüsistused:

- peavalu;
- mälukaotuse püsimine;
- langetõbi ehk epilepsia;
- teadvushäire;
- intellekti muutus;
- kõnehäire;
- käe või jala halvatus.